

"Ми з вами в одному

човні"

Співпраця між батьками та

вчителями

підтримка

Думки та ідеї
для батьків та вчителів

Під час нашої програми, відвідуючи школи, ми часто чули від батьків і вчителів, як багато напружених моментів - окрім відволікання дітей - спричинені розбіжностями між вчителями та батьками. Вони розповідали нам історії про образи, повідомляли про дистанціювання або згадували напружені моменти у стосунках між батьками, і все це ускладнювало подальшу **спокійну спільну роботу**, а в кінцевому підсумку дитина відчувала на собі цей вплив.

Мета цього резюме - допомогти об'єднати різні точки зору і показати, як вчителі та батьки можуть більш ефективно **"Ми з вами в одному човні"**. Під час тренінгів на цю тему ми натрапили на багато хороших рішень і прикладів, які представлені в цій публікації.

Про це ви можете прочитати за посиланням:

I. Чому варто звернути увагу та докласти зусиль до ефективної співпраці?

II. Які складові хорошої співпраці?

1. Чому і тут ми починаємо з пошуку спокою та управління стресом?
2. Чому важливо встановити зв'язок і підготуватися?
3. Як підготуватися до роз'яснювальних бесід?

III. Що можуть зробити вчителі та батьки для ефективної співпраці? Практичні ідеї щодо заспокоєння, налагодження контакту та роз'яснення з додатковими порадами щодо підготовки до батьківських зборів та вітальних розмов.

I. Навіщо це потрібно і чому варто вашої уваги та енергії на ефективну співпрацю?

Вчителі та батьки переслідують одну мету: вони хочуть, щоб дитина досягла успіху в (шкільному) житті.

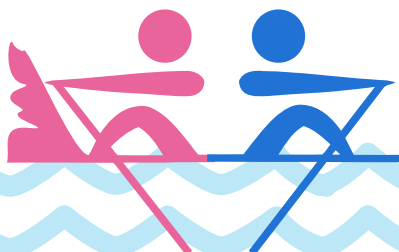

Отже, коли ви працюєте з учителем або батьками, ви також співпрацюєте в найкращих інтересах дитини.

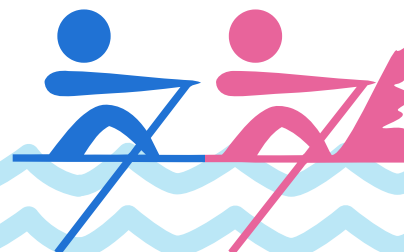

Але часто, і це цілком зрозуміло, для вчителя важливо одне, а для батьків - інше. Для вчителя головна мета - **щоб учень був успішним**, наприклад, навчився читати і писати, був належним чином підготовлений до тестів. Для батьків, як правило, першочерговим пріоритетом є **особисте благополуччя дитини**, наприклад, щоб вона добре відпочивала і була щасливою, добре ладнала з однолітками. Звичайно, ці дві цілі не суперечать одна одній, а навпаки, допомагають одна одній. Іноді, однак, може здатися, що **інтереси батьків** і вчителів конфліктують, і **батьки і вчителі можуть "гребти в різні боки"**. Але тоді вони все одно залишаються в одному човні, просто не працюють разом ефективно.

ВЕСЛУВАННЯ В ПРОТИЛЕЖНИХ НАПРЯМКАХ УСКЛАДНЮЄ РОБОТУ ОДИН ОДНОГО, ВИТРАЧАЄ БАГАТО ЗУСИЛЬ І НЕ ПОТРАПЛЯЄ В ЦІЛЬ.

ВЕСЛУЮЧИ В ОДНОМУ НАПРЯМКУ МИ ДОСЯГЛИ МІСЦЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ЗІ ШВИДКІСТЮ ВІТРУ, ШВИДШЕ, НІЖ ПООДИНЦІ!

Щоденні розбіжності та непорозуміння є частиною спільної роботи. Наприклад:

Коли навчальний рік наближається до завершення, вчитель математики хвилюється, чи достатньо добре він виклав матеріал, чи знають учні, що їм потрібно знати, щоб успішно впоратися з завданнями наступного року. Щоб переконатися в цьому, він хоче написати ще одну роботу в останні кілька тижнів навчального року.

Батьки можуть відповісти вчителю: "Але ж вони втомилися, вони здають тести щотижня".

"Але ж вони так втомилися, вони здають тести щотижня! Невже вони не можуть просто розслабитися і погратися?"

Ситуацію можна вирішити, якщо **батьки відкрито запитують про точку зору** вчителя ("Ми вважаємо, що тести занадто насичені, чому ви пишете щотижня, а наприкінці навчального року ще й велику контрольну роботу?"), а вчитель заспокійливо пояснить, чому він вважає це корисним зі своєї точки зору (наприклад, "Мета частотої перевірки полягає також у тому, щоб **попрактикуватися** в самих письмових завданнях, **щоб я краще знав**, як повернутися до них наступного року. У випадку нижчих оцінок буде більше способів їх покращити").

Однак обговорення цих аспектів вимагає багато уваги та енергії, які іноді втрачаються через брак часу в повсякденному житті. Однак, якщо їх не вирішити вчасно, труднощі можуть затягнутися, створюючи все більше напруження і розчарування.

Усуваючи труднощі у співпраці, ви можете запобігти розвитку більш серйозних конфліктів, які потребують більше енергії для вирішення і мають більш негативний вплив на тих, хто бере в них участь.

Переваги гарної співпраці

Економія часу та енергії

Працуйте ефективніше

Профілактика вигорання

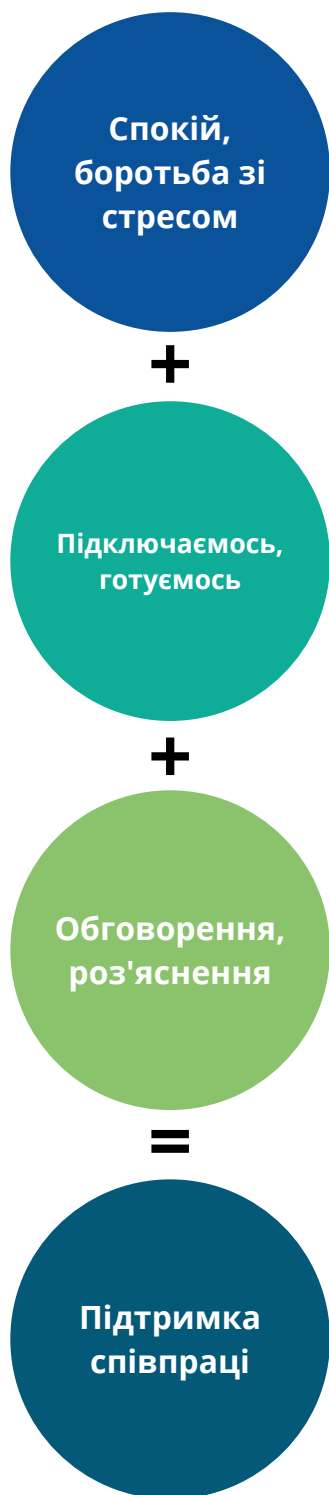

Стабільніші стосунки між батьками, вчителями та

II. з яких складових складається хороша співпраця?

На наступній схемі ми узагальнюємо основні компоненти співпраці, які потім пояснюємо з точки зору батьків та вчителів.

Коли ми напружені, перебуваємо у стресовому стані, ми не на найкращих здібностях. **Перед тим, як потрапити у складну ситуацію на батьківських зборах** або навіть під час батьківських зборів, важливо **заспокоїтися і відновити** самовладання! Кожен може зробити щось, щоб заспокоїтися, наприклад, за допомогою швидких заспокійливих технік.

Спілкування, навіть поверхневе, може допомогти нам працювати разом. **Це не означає, що ви обов'язково повинні "подружитися"** з іншою стороною. **Це просто означає, що варто розвивати особисті стосунки заради хороших робочих відносин.** І ви можете підготуватися до цього свідомо, наприклад, запланувавши це на батьківських зборах або ставши їхнім партнером як батьки.

Коли **виникають труднощі у співпраці, непорозуміння або розбіжності, важливо якомога швидше їх прояснити. Але спосіб, у який це з'ясовується і обговорюється, дуже важливий** - він може сприяти або не сприяти успіху зустрічі.

III. Що може зробити вчитель і що можуть зробити батьки для ефективної співпраці?

1.
Заспокоєння,
управління
стресом

2.
Підключаємось,
готуємось

3.
Обговорення,
роз'яснення

Далі ми допоможемо вам скласти карту ресурсів, дамо поради та поділимося подальшою допомогою - як з точки зору **вчителів**, так і з точки зору **батьків** - щодо ключових складових ефективної співпраці.

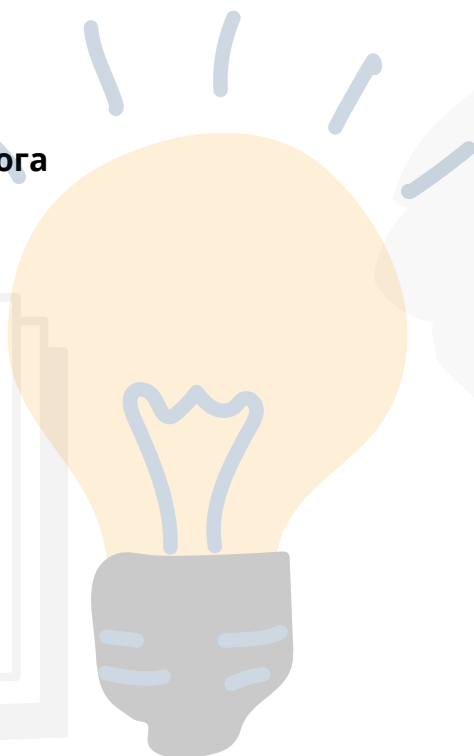
Мапування ресурсів

Підказки

Подальша допомога

Заспокоєння, управління стресом

Як **вчитель** і **батьки**

Визначте свої ресурси!

Подумайте над своїми відповідями на наступні запитання.

- Що допомогло вам психологічно підготуватися до складних батьківських зборів минулого разу?
- Що допомогло вам відновити самовладання у стресовій ситуації під час батьківських зборів, коли виникло щось складне?
- Що ви самі робили під час батьківських зборів, щоб створити спокійну атмосферу або заспокоїтися?

Як **вчитель** і **батьки**

Наші поради батькам і вчителям,

оскільки саме переживання напруги схоже незалежно від точки зору:

Коли нам потрібно швидко відновити спокій, нам можуть допомогти методи швидкого зняття напруги - до, під час або після напруженої ситуації.

- Прикладами можуть бути різні дихальні вправи, наприклад, фізіологічне зітхання. Ви робите великий вдих через ніс, наповнюючи легені приблизно на **70%, затримуєте його на деякий час**, а потім робите ще один швидкий вдих, наповнюючи легені повністю. Потім видихніть все це через рот із зітханням (гучним, якщо дозволяє ситуація). **Повторення цієї вправи 3-5 разів є ефективним способом заспокоїти тіло і розум.**
- Коли ви справді "**на взводі**" і можете сказати щось таке, чого б не зробили, якби мислили тверезо, **варто вийти з ситуації**, що склалася. Важливо повідомити про це так, щоб інша людина не сприйняла нас як таких, що просто вириваються, ніби ми не відкриті до співпраці. Наприклад: *"Мені потрібно вийти з цієї ситуації зараз, щоб продовжити дискусію пізніше"* тощо. *Іноді навіть варто продовжити дискусію в інший час.*

Як **вчитель** і **батьки**

Подальша допомога:

- Як батькам, так і вчителям ми рекомендуємо безкоштовно завантажити "**Публікацію Сулинюги - посібник для дорослих**" на сайті Сулинюги, яка може допомогти вам навчитися основам управління стресом і сприяти спокою дітей вдома і в школі.
- Якщо ви хочете дізнатися більше про те, що ви, як вчитель, можете зробити для власного **душевного спокою та психічного здоров'я**, рекомендуємо наш посібник "**Вигорання вчителя**", який ви можете безкоштовно завантажити з сайту Sulinyugi!
- Якщо ви хочете дізнатися більше про те, що ви, як батьки, можете зробити для власного **душевного спокою та психічного здоров'я**, ми **рекомендуємо вам скористатися безкоштовним електронним навчальним курсом ЮНІСЕФ для батьків**.

Підключаємось, готуємось

Як **вчитель** і **батьки**

Визначте свої ресурси!

- Що ви вже робите для розвитку стосунків з батьками/вчителями?
- Який позитивний досвід спілкування з батьками/вчителями ви маєте, наприклад, батьківські збори, спільні виїзди на природу тощо? Як ви сприяли тому, щоб цей позитивний досвід став реальністю?
- Як ви готуетесь до складних батьківських зборів?

Як вчитель

Варто передбачити у своїй підготовці до батьківства час для спілкування з батьками, навіть через їхніх дітей, тобто ваших учнів. Зв'язок змащує шестерні на шляху до спільної мети, і варто усвідомлювати його переваги. До речі, спільне зближує, увага до відмінностей віддаляє. Успіхи дитини - це спільна точка дотику, це те, що вас об'єднує, це спільна **"мета"**. *Важливо знайти в цьому зв'язку те, що відповідає вашому стилю викладання і вашій особистості!* **"Кожен робить це по-своєму"**.

Прості рекомендації:

- Один зі способів **допомогти налаштуватися на потрібний лад** - попросити батьків знайти стілець їхньої дитини, де на них може чекати повідомлення від дитини (*класний керівник може підготувати його як сюрприз разом з дітьми на попередньому уроці, а дитина написати на ньому ім'я батька*).
- Деякі батьки також сидять у колі **з батьками на батьківських зборах**, щоб усі могли бачити один одного, а з іншого боку, так легше вийти за рамки стосунків **"вчитель-учень"**, які притаманні плануванню класу, і поспілкуватися як рівні партнери.
- Деяким вчителям також зручно, що на початку батьківських зборів кожен може коротко розповісти, як у нього справи, і якнайшвидше перейти до вирішення **"оперативних"** завдань.

Як батьки.

Прості рекомендації:

Атмосферу та ефективність батьківських зборів також формують батьки, а не лише вчитель. Це спільна відповідальність. Ви можете допомогти підтримувати рамки спілкування, встановлені вчителем (наприклад, слухати один одного, не засуджувати, не кричати і т.д.), щоб збори пройшли спокійно і досягли своєї мети.

- Як батьки, не соромтеся говорити, якщо **поведінка іншого з батьків** ображає, наприклад, **вчителя або іншого батька**. *Багато хто тримає це в собі і шукає рішення у класного керівника.* Як дорослі, ми також несемо відповідальність за захист безпечного середовища!
- Особливо важко бути залученим, коли ваша дитина **"в біді"**: на неї скаржаться вчителі, **інші батьки, навіть діти**. *Прийшовши на батьківські збори, ви показуєте, що хочете працювати разом заради своєї дитини!* Сядьте поруч з батьками, які вам подобаються і з якими у вас хороші стосунки, щоб вони могли підтримати вас просто своєю присутністю.

Підручник для батьківських зборів, тобто додаткова допомога для забезпечення зв'язку та підготовки

Найчастіше батьки та вчителі зустрічаються під час батьківських зборів. Ці зустрічі - **чудова нагода зміцнити стосунки співпраці**. Проте досить часто ми чуємо, що для багатьох вони стають джерелом стресу. **Ми запропонували вам кілька конкретних хороших практик та ідей**, які можуть допомогти вам зробити батьківські збори більш ефективними та покращити атмосферу у вашому батьківському комітеті.

Як вчитель

Налаштуванн

Підготовка

Модераторство

Налаштування

Налаштуйтеся на збори батьківського комітету! Спробуйте розглядати її як можливість для спілкування, для ефективної спільної роботи! Якщо ви бачите в батьках партнерів, то зможете створити гарну атмосферу для співпраці. Це допоможе, якщо ви згадаєте хороші моменти з певними батьками! Або навіть дітей, для яких ви це робите і робите!

Підготовка:

- **Надішліть запрошення батькам!** Чого їм очікувати, про що йтиметься? Скільки часу це займе? Це допоможе їм і вам спланувати зустріч і дотримуватися певних рамок.
- Попросіть батьків, з **якими ви зустрічаєтесь після** зустрічі (або навіть на іншому прийомі), залишитися до кінця, щоб переконатися, що вони прийдуть!
- **Напишіть програму з розкладом** - чітко визначте для себе та батьків мету кожної зустрічі: коли ви будете надавати інформацію, а коли буде час для запитань!
- **Заздалегідь підготовлена презентація**, письмовий матеріал може допомогти вам і батькам вкластися в час, давати і отримувати інформацію, дотримуватися рамок і т.д. **Потім ви можете розіслати його всім батькам**, навіть тим, хто не був присутній.

Модераторство:

- Зміст батьківських зборів у ваших руках, і ви несете відповідальність за створення та підтримання спокійної атмосфери. Ви також маєте роль модератора/лідера групи на батьківських зборах як вчитель. Скористайтеся цим! Встановіть основні правила спілкування, наприклад, слухати один одного, не засуджувати і т.д. Поверніться до них, якщо хтось їх порушить!
- Якщо батьки не хочуть обговорювати складні проблеми, які зачіпають усіх присутніх, використовуйте свою роль модератора! Ви можете сказати, наприклад: "У нас залишилося лише 10 хвилин, тому ми з'ясуємо це в окремий час, домовимося про зустріч наприкінці зустрічі, а зараз давайте перейдемо до питань, які стосуються всіх!" .
- Чітко усвідомлюйте, чого ви очікуєте від батьків! Робіть свої прохання максимально конкретними і досяжними!

Як батьки

Налаштування

- Для початку варто подумати про те, що добре працює у ваших стосунках з учителем! За що ви вдячні? **Чим ви задоволені?** Це дуже допомагає гарній атмосфері та ефективній роботі, якщо ви можете дати цей позитивний зворотній зв'язок під час зустрічі! **Сприймайте зустріч як можливість познайомитися, зустрітися, подякувати і запитати.**

ЗАПИТАННЯ

- **Приготуйся!** Прочитайте те, що вчитель написав про батьків, а потім зберіть решту запитань. Це заощадить ваш час, а також час і енергію інших!
- **Запитайте на початку батьківських зборів,** коли у вас буде можливість поставити запитання, якщо вам щось незрозуміло! **Ефективніше спочатку вислухати всю важливу** інформацію, а потім поставити свої запитання, якщо вони ще залишилися!

Запити:

- **Батьківські збори призначені для обговорення питань,** що становлять суспільний інтерес і стосуються всіх дітей та батьків. Якщо у вас є питання або прохання, яке стосується не всіх, а лише вашої дитини, не ставте його на батьківських зборах. Для цього є кабінет вчителя.
- **Наприклад, те, що потрібно уточнити на рецепції:**
  - якщо ваша дитина має проблеми з іншою дитиною. У такому випадку, в першу чергу, домовтеся про це з батьками, а не з вами (особисто або онлайн).
  - якщо у вас є конкретне питання про спеціальну освіту для вашої власної дитини.
  - якщо ви робите зауваження вчителю, особливо якщо це критика! Загальний принцип: хвалити публічно, критикувати приватно!

Обговорення, роз'яснення

Як **вчитель** і **батьки**

Визначте ваші ресурси!

- Що допомагає вам з'ясувати непорозуміння та конфлікти з батьками/вчителями?
- Наведіть приклад складної ситуації співпраці з батьками чи вчителем, яку ви вирішили! Що вам допомогло? Що ви зробили для досягнення успіху?
- Як ви зазвичай формулюєте свої прохання до батьків/вчителів?

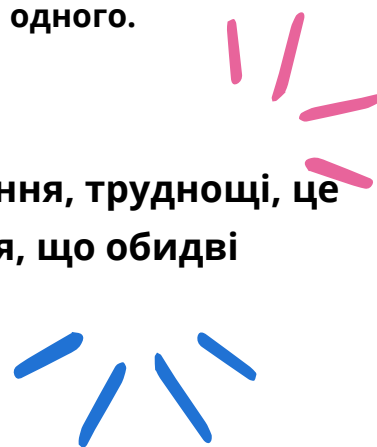
Як **вчитель** і **батьки**

Прості рекомендації:

Дуже важливо, як для вчителів, так і для батьків, щоб у разі виникнення проблем у співпраці ми обговорювали їх і прояснювали. Найкраще це робити в індивідуальній бесіді, удвох чи втрох, наприклад, під час батьківських зборів, коли батьки обговорюють проблему удвох чи втрох. **Ефективності та доброзичливій атмосфері сприяє також те, що обговорення відбувається віч-на-віч (наприклад, не в чаті), в обстановці, де більше нікого немає, і ви можете просто слухати один одного.**

Якщо ми сядемо і поговоримо про непорозуміння, труднощі, це вже половина успіху! Залишається сподіватися, що обидві сторони знайдуть для цього час і енергію!

Обговорення "як" і уточнення "що" також може допомогти подолати труднощі у співпраці.

Як ви можете надати зворотний зв'язок іншій людині у спосіб, який більше сприяє хорошій співпраці?

Як вчитель

- У складних ситуаціях залучайте інших колег, щоб вони допомогли вам! Це може підтримати вас як особисто, так і професійно, а також надіслати сигнал батькам, що ви серйозно ставитеся до ситуації та труднощів.

Як вчитель і батьки

- Почніть обговорення, навіть якщо є проблема, з позитиву! Знайдіть щось, за що ви можете щиро подякувати і визнати іншу сторону і дитину! Наприклад:

Як вчитель: Навіть якщо у вас є проблеми з поведінкою учня, варто почати з розповіді про те, що ця дитина робить добре! Що їй подобається? Що у неї добре виходить? Важливо говорити те, що ви щиро думаєте!

Як батьки: Навіть якщо ви хочете розкритикувати вчителя або попросити його зробити щось по-іншому, за що ви можете його похвалити? Наприклад, що дитина нарешті вивчила таблицю множення, або що їй весело на уроці (чому в багатьох випадках сприяє вчитель), або що вам приємно бачити, що він так піклується про академічні досягнення вашої дитини, тощо..

Як **вчитель** і **батьки**

- Дуже важливо, **щоб, якщо ми хочемо попросити іншу людину змінитися, ми просили якомога конкретніше!** Тим більша ймовірність, що інша людина зможе виконати наше прохання. Замість розпливчастих, загальних **формулювань, зробіть своє прохання більш конкретним.** Наприклад:

Як вчитель: Замість... "Шановні батьки, будь ласка, привчайте дитину більше читати!" краще бути більш конкретним, наприклад, "Будь ласка, прочитайте разом вдома задану літературу щонайменше тричі".

Як батьки: Замість... "Будь ласка, приділяйте більше уваги моїй дитині на уроках математики!" варто бути більш конкретним, наприклад, "Будь ласка, запитайте вашу дитину після уроку математики, чи зрозуміла вона матеріал!".

Давайте працювати разом, щоб зробити шкільне життя більш мирним!

Ви також можете знайти нас тут:

Сайт Sulinyugi
Sulinyugi Facebook
Sulinyugi Instagram

Ця публікація підготовлена в рамках проекту "Західна співпраця" у партнерстві з Регіональним представництвом Агентства ООН у справах біженців в Угорщині (ЮНІСЕФ). Матеріали, зміст та погляди, висловлені в цій публікації, належать експертам, залученим до проекту, і не обов'язково відображають погляди ЮНІСЕФ.

Іконки та зображення з Canva.